

Abstracts

The Soviet Roots of the Eastern European Socialist Educational Politics. The Two Ways of the Soviet Communist Pedagogy: From the Anathema of Herbart to the Rehabilitation of Herbart (Introduction to Educational Politics)

Géza Sáska

Abstract

With Stalin's rise to power, the concept and method of building a communist society took a complete and fruitful turn. Stalin's interpretation of socialism, the central educational administration and curriculum system, was based on a textbook that followed the Prussian model before the revolution was restored, along with Herbart's logic. However, his name was still treated as an object of hatred. The independence of the liberated child no longer appeared in school but in the voluntary pursuit and recognition of the state's interest. The reclusive policy that replaced proletarian internationalism with Russian nationalism continued to promote the program of building communism and acted as an enemy to the local authoritative actors of the post-revolutionary era and the representatives of cultural and scientific trends with foreign roots. During the years of terror, the mercilessly destroyed pedagogy was replaced by socialist pedagogy and psychology interpreted by Stalin; furthermore, they established total state control over the schools, educational science, and teacher training that served this system, which was successfully implemented in the education of the later sovietized European states.

Keywords: Prussian school, rehabilitation of Herbartianism, suppressing pedagogy, total control over the schools. Marxist-Leninist Education Sciences in a despotic state

Empirical Investigation of the Summer Setback Phenomena Among Vocational School Students in the 9th Grade

Csaba Csíkos – Miklós Katona – Krisztina Somogyi

Abstract

Numeracy is one of the basic skills to be developed in the education system, and we can rely on ample domestic history regarding its measurement and development. Our research focuses on 9th grade students who often start their vocational school studies with incomplete knowledge and are often characterized by lower SES-background. According to previous international studies, the summer set back, which has long been mentioned in the international literature, but has not yet been empirically tested in Hungary, affects disadvantaged students more severely. 9th grade students at a vocational school in Vác participated in our study (N = 91). The online test consists of several parts: in addition to arithmetic skills, we measured the performance on word problem solving, and one component of problem posing ability. The students completed the same test at two measurement times: first in June, then in September, in the following academic year. According to our results, there was no significant decline in the performances of students who produced results close to the ceiling effect. At the same time, the rearrangement of performances can be detected: the scattergram of the data of the two measurement points shows remarkable individual development paths. A medium and positive effect size was observed in the problem posing subtest.

Keywords: summer setback, arithmetic skills, word problem solving, problem posing

Hindering Aspects of the Spreading of University Community Engagement (UCE) – UCE as an Incompatible Approach With International Academic Capitalism?

György Málovics

Abstract

Universities face widespread social and political expectations nowadays to prove their social usefulness. A potential approach to meet this requirement is university community engagement (UCE). Still, UCE as an academic practice, if present at all, is still at an early, peripheral phase and usually carried out by single individuals or small academic groups on a predominantly voluntary basis (without being financially subsidized/part of performance evaluation systems) at most universities. Thus, despite the even stronger social and political pressures UCE is still not a widespread academic activity. In the present research, those factors that contribute to this seemingly controversial situation are examined, based on qualitative empirical research that was carried out in Hungary.

Keywords: social impact of universities, university community engagement, hindering factors

I (do not) think, therefore, I use ChatGPT? University students' views on plagiarism and ChatGPT

Balázs Fajt – Balázs József Kállai

Abstract

Due to the rapid development of artificial intelligence (AI), its use in all areas of life is becoming more and more widespread. It is important to point out, however, that while AI can, in many cases, make our lives easier and shorten certain work processes, it cannot fully replace human beings and human thinking. Consequently, ChatGPT can be an important resource and aid for university students; however, university students may use ChatGPT to write up a written assignment for them. The main aim of this paper is to explore university students' attitudes towards plagiarism and ChatGPT and these attitudes were investigated through the quantitative research paradigm using a questionnaire (n=235). The results show that the participants who participated in the study are less prone to plagiarism and relatively indifferent to ChatGPT, but also recognise the potential dangers of AI. Based on the results, a relationship between willingness to use ChatGPT and the willingness to plagiarise was identified. The findings of this research project suggest that university students' awareness of academic integrity and the potential dangers of plagiarism and ChatGPT may be raised.

Keywords: Artificial Intelligence (AI), academic dishonesty, ChatGPT, higher education, plagiarism

Sáska Géza

A kelet-európai szocialista oktatáspolitikai szovjet gyökerei. A szovjet kommunizmus pedagógiájának két útja: Herbart kiátkozásától a herbartianizmus rehabilitálásáig. Második rész

Sztálin hatalomra kerülésével a kommunista társadalom építésének koncepciója és módja teljes és eredményes fordulatot vett. A szocializmus sztálini értelmezésében visszaállították a forradalom előtti porosz mintát követő központi tanügyigazgatási, tantervi, egy tankönyvön alapuló rendszert, és vele együtt a herbarti logikát, noha nevét továbbra is gyűlölet tárgyakként kezelték. A felszabadított gyermek önállósága már nem az iskolában, hanem az állami érdek önkéntes követésében és felismerésében jelent meg. A proletár nemzetköziséget az orosz nacionalizmussal felváltó, bezárkózó politika továbbra is a kommunizmus felépítésének a programját hirdette, ellenségként járt el a forradalom utáni korszak helyi mérvadó szereplőivel és a külhoni gyökerű kulturális, tudományos irányzatok képviselőivel szemben. A terror éveiben a könyörtelenül megsemmisített pedológia helyébe a sztálini értelmezésű szocialista pedagógia és pszichológia lépett; továbbá az iskolák fölött totális állami kontrollt, az e berendezkedést kiszolgáló neveléstudományt és pedagógusképzést állítottak fel, amelyeket sikeresen implementáltak a későbbi szovjetizált európai államok oktatásügyébe.

Málovics György

Az Egyetemi Közösségi Szerepvállalás (EKSZ) terjedését akadályozó tényezők – az EKSZ mint a nemzetközi akadémiai kapitalizmussal összeférhetetlen megközelítés?

Paradox módon éppen az a folyamat, ami az EKSZ újralfedezéséhez vezetett, eredményezi azt, hogy napjainkra egy igencsak rangsoroközpontú, világszínvonal-orientációval jellemezhető globális akadémiai (felsőoktatási, egyetemi) környezet jött létre. A tudásra immár az egyéni és nemzeti versenyképesség és sikeresség fő zálogaként tekintünk (instrumentális értékét elsősorban ebben látjuk), az egyetemek pedig globális versenyt folytatnak a tehetségekért (és természetesen az ezzel összefüggő jövedelemért), és mára a szociális gazdaság

szereplőiből a termelő gazdaság részeivé, helyi/lokális intézményekből nemzetközi szinten versengő „vállalatokká” váltak. Az oktatás pedig nemzetközi kereskedelembe bekerülő szolgáltatássá válik, kialakul a nemzetek feletti akadémiai kapitalizmus.

Csikos Csaba, Somogyi Krisztina és Katona Miklós

A nyári visszaesés (summer setback) jelenségének empirikus vizsgálata 9. évfolyamos szakképző iskolások körében

A nyári visszaesés (summer setback), nyári visszacsúszás (summer slide) vagy a kissé más jelentésű nyári lelassulás (summer slowdown) jelenséget a pedagógiai kutatók a 20. század végén kezdték rendszeresen és rendszerezetten vizsgálni. Ahogyan Cooper és munkatársai (1996) metaanalíziséből megtudjuk, a jelenség tudományos értelmezése és vizsgálata jóval korábban megindult, nevezetesen 1906-ból, 1919-ből (mindkettő a matematika területén) és 1924-ből (olvasás területén) származnak a legelső empirikus eredmények. Később, az 1970-es évektől kezdve, más nevezéktannal és longitudinális vizsgálatok elemeként fordultak elő elemzések, amelyek már felhívták a figyelmet a rasszhoz tartozás és a szegénység hatóerejére a tanulói teljesítmények nyári visszaesésében.

Fajt Balázs és Kállai Balázs József

(Nem) gondolkodom, tehát ChatGPT-zek? Egyetemi hallgatók plágiummal és ChatGPT-val kapcsolatos véleményei

A digitális eszközök felelős használatát célzó modulok és/vagy kurzusok erősebb integrációjával a(z) felsőoktatási programokba javítani lehetne a hallgatók digitális kompetenciáját és erősíteni lehetne (kutatás)etikai érzékenységüket is. A mesterséges intelligenciát fejlesztő informatikai szakemberek számára is fontos üzenete a kutatásunknak, hogy a fejlesztés során érdemes szem előtt tartani, hogy olyan digitális (oktatási) eszközöket hozzanak létre, amelyek nem helyettesítik az emberi kritikai gondolkodást és az etikai döntéshozatalt, hanem támogatják, segítik azt. Végül a tanulmány rávilágít a további kutatások szükségességére is, hogy a gyorsan változó technológiai környezetet és etikai normák figyelembevételével jobban megérthessük a digitális technológiák oktatásban való használatának rövidebb és hosszabb távú hatásait.

Szerkesztőség:
Szegedi Tudományegyetem
Bölcsészeti- és Társadalomtudományi
Kar Dékáni Hivatal,
6722 Szeged Egyetem u. 2.
e-mail: iskolakultura@iskolakultura.hu

Elektronikus változat,
közlési feltételek:
www.iskolakultura.hu

15. *H. Nagy Péter* (2002, szerk.): Ady-értelmezések
16. *Kéri Katalin* (2002): Nevelésügy a középkori iszlámban
17. *Géczi János* (2003): Rózsahagyományok
18. *Kocsis Mihály* (2003): A tanárképzés megítélése
19. *Gelencsér Gábor* (2003): Filmolvasókönyv
20. *Takács Viola* (2003): Baranya megyei tanulók tudásstruktúrája
21. *Lajtai L. László* (2004): Nemzetkép és iskola, 1777–1888
22. *Franyó István* (2004): Biológiai műveltségünk
23. *Golnhofer Erzsébet* (2004): Pedagógiai nézetek Magyarországon, 1945–1948
24. *Bárdos Jenő* (2004): Nyelvpedagógiai tanulmányok
25. *Kamarás István* (2005): Olvasásügy
26. *Géczi János* (2005): Pedagógiai tudásátadás
27. *Révay Valéria* (2005, szerk.): Nyelvészeti tanulmányok
28. *Pukánszky Béla* (2005, 2006): Gyermekszemlélet a 19. században
29. *Szépe György – Medve Anna* (2005, 2006, szerk.): Anyanyelvi nevelési tanulmányok I.
30. *B. Nagy Ágnes – Medve Anna – Szépe György* (2006, szerk.): Anyanyelvi nevelési tanulmányok II.
31. *Géczi János* (2006): Az iskola kultúrája: nevelés és tudomány
32. *Kelemen Elemér* (2007): A tanító a történelem sodrában. Tanulmányok a magyar tanítóság 19–20. századi történetéből
33. *Medve Anna – Szépe György* (2008, szerk.): Anyanyelvi nevelési tanulmányok III.
34. *Boros János* (2009): Filozófia!
35. *Hoffmann Zsuzsanna* (2009): Antik nevelés
36. *Orbán Jolán* (2010): Jacques Derrida szakmai hitvallása
37. *Boros János* (2010): A tudomány, a tudás és az egyetem
38. *Géczi János* (2010): Sajtó, kép, neveléstörténet
39. *Révay Valéria* (2010): A nyelvhasználat szintjei a XVII–XIX. században Északkelet-Magyarországon
40. *Medve Anna – Farkas Judit – Szabó Veronika* (2010): 4×12 mondat
41. *Koltai Zsuzsa* (2011): A múzeumi kultúráközvetítés változó világa
42. *Boros János* (2011): Demokrácia és szabadság
43. *Érfalvy Livia* (2012): Kosztolányi írásművészete
44. *Nagy Péter Tibor* (2012): Oktatás, -történet, -szociológia
45. *Horváth József* (2012): Íráspedagógiai tanulmányok
46. *Boros János* (2013): Időszerű etika
47. *Boros János* (2014): Szenvedély és szükségszerűség
48. *Mészáros György* (2014): Szubkultúrák és iskolai nevelés
49. *Bence Erika* (2015): Virtuális irodalomtörténet
50. *Mekis D. János* (2015): Auctor ante portas
51. *Boros János* (2016): Etika és politika
52. *Racsko Réka* (2017): Digitális átállás az oktatásban.